

szóval szerezzék meg a reális üzleti szellemnek legalább oly fokát, hogy elkerülhesse a jellegzetesen magyar sorsot. Azt, hogy lassanként kicsúszik a lába alól az a hazai rög, amit ő és ősei műveltek meg.

III.

Fájdalom, a magyar vezető köztudat hosszú ideig bűnös közönnyel nézte ezeket a dolgokat. Nem igyekezett a gazdáknak ezt a minimális lelki fölfegyverzettséget rendszeres tanítás és ösztönzés alakjában megadni. Ha a népművelés igaz meggyőződéssel kitűzött nemzetvédelmi célját csakugyan el akarja érni, akkor e hiányokat minél rövidebb idő alatt és minél nagyobb szakszerűséggel fogja pótolni. A lelki műveltség kiegészítése, a tudás elvitele a szerény kunyhókba is mindenesetre a legszebb nemzetépítő feladatok egyike. Nem kevésbé felemelő azonban a jövőnek az a kilátása sem, hogy mezőgazdasági, kereskedelmi szakismeretek segítségével a tanyák, a falvak eléggé elhanyagolt, szomorú világába a jólétnek, az életvidámságnak, a tudatos munkakészségnek világosító és termelő erejét áraszuk be. A mind nagyobb számban születő és életben maradó egészséges gyermekek hada legyen alapjává az oly sokat hangoztatott, de az igazak által valóban hönepedve várt, hatalmas és boldog magyar népközösségnek.

Laurentzy Vilmos

BELSŐ VÁNDORFORGALOM

— *Előadások Magyarország természeti szépségeiről* —

Nemzetnevelési és honismereti szempontból rendkívül sajnálatos, hogy Magyarországon ezidőszerint még nem annyira elterjedt és általános a belső vándorforgalom, mint Európa egyik-másik országában. Hogy csak egyetlen példát említsek: a volt Ausztria magashegyvidéki országrészeiben, Tirolban és Stájerföldön egy-egy pirosbetűs ünnepnapon nemcsak a városlakók, de a falusi lakosság is szinte tízezres tömegekben kerekedik vándorútra és legalább arra az egy napra — a szabadságolások idejében pedig napokig és hetekig tartó — nagy vidékbejáró utat végez. Ilyenkor a vasutakon és a társasgépkocsijáratokon szinte az életveszélyességig zsúfolódnak össze a turistaöltözékű, hátizsákos vándorok; az országutakon teher- és személygépkocsik, valamint kerékpárosok csoportjainak végeláthatatlan sorai száguldanak a napfényben ragyogó hegyóriások irányában, nem is szólva azokról az ezrekről, akik járművek hiányában, vagy magáért a gyaloglás élvezetéért az apostolok lován vágnak neki a kéklő messzeségeknek... Mindezek a tömegek a honi föld megismerésének nemes vágya által hajtva vállalnak annyi kellemetlenséget, fáradságot, költséget és kényelmetlenséget, amennyivel a megszokott környezetből és életviszonyok közül való kiközöklés és a kezdetleges viszonyok közé való kerülés jár s az, hogy ezt a cserét vidáman, nótás kedvvel tízezrek vállalják, az idegent, aki odahaza, a saját hazájában, ilyesmit sohasem láthat, a derék vándor tízezrek iránt nagy tiszteletre, őszinte csodálatra és bőséges megbecsülésre hangolja.

Sajnos, hazánkban ez az ünnepi népvándorlás ma még meglehetősen kezdeti méreteken jelentkező jelenség, aminek bizony nem az az oka,

mintha megcsonkítottságunkban is nem lennének bájos és vadregényes természeti szépségeink, hanem az, hogy a természet szeretete és a honi föld szépségei utáni vágyódás még nem olyan általános, mint a derék tiroliakban vagy stájerokban.

Minden túlzás nélkül merem állítani azonban, hogy ez a helyzet gyökeresen meg fog változni, ha ezen a téren sürgősen és lelkiismeretesen meg tesszük azokat a lépéseket, amelyek az ünnepeken a nagy magyar tömegeket megindíthatják a magyar természeti szépségek felé.

Ezek a fontos lépések a dolog természeténél fogva különbözők.

Elsősorban megfelelő, széleskörű *propaganda* szükséges, amely mindenfelé megismerteti a magyar hegyvilág szépségeit. Másodsor: megfelelő *közlekedési politika* az árak és a menetrend tekintetében. Harmadsor: a népvándorlás kellő *megszervezése* és megfelelő *irányítása* az ország legszebb vidékeire. Negyedsor: a belső vándorforgalomban résztvevő tömegek olcsó, jó és rendszeres *ellátása* (élelmezés, szállás).

Ez alkalommal csak a legelsőül említett pontra terjeszkedem ki, mert ez a legfontosabb.

Széleskörű, országos, minden faluba elható propaganda szükséges ahhoz, hogy minden magyar ember írásban és képben megismerkedjék a honi föld természeti szépségeivel. Ez az ismerkedés aztán ösztönzésül szolgál majd arra, hogy — a magyar ember természetéből folyó módosulással — nálunk is meginduljanak a népvándorlásszerű rajok az ünnepnapokon, országot ismerni, tájakat látni.

A széleskörű propaganda leghatásosabban, legolcsóbban és leggyorsabban a sajtó útján és népszerű előadások által bonyolítható le. Sajnos, a sajtó támogatásáról le kell mondani! Harmincéves szomorú és keserű személyes tapasztalataim alapján állíthatom, hogy a széles körben elterjedt, hatalmas olvasókörrrel rendelkező fővárosi sajtó ezidőszerint ilyen irányban támogatást nem nyújt. Nagy munkával, személyes összeköttetések felhasználásával évenként alig egy-két ilyen cikket lehet a fővárosi lapokban (beleértve a képes folyóiratokat is!) közreadni, annál a gyermekien egyszerű oknál fogva, hogy a magyar főváros sajtóját a magyar haza természeti szépségei állítólag nem érdeklik... Sokkal könnyebben lehet cikket elhelyezni ezekben a lapokban például a labradori magyar csendőr rémdrámájáról, a Karaibi-tenger egykori kalózáinak rejtett kincséről és más hasonló, a magyar nemzetet kiválóan érdeklő fontosságokról, a magyar föld szerencséjére létező és a tulajdonunkban levő gyönyörűségeiről azonban csak a legeslegritkább esetben... Nem mondom: a Húvösvölgyről, a Margitszigetről, a Gellérthegyről gyakran jelennek meg képsorozatokkal tarkált ismertetések, de a honi földnek olyan elsőrendű szépségei is vannak, mint a Bükk, a Mecsek, a Mátra, a Börzsöny, a Bakony, a Balatonfelvidék és többi hegytestvéreik!

Addig tehát, míg a lapokat a honi természetű szépségek állandó ismeretetésének szervezett propagandája számára nem lehet megnyerni s amíg ez a sajtó nem ébred az ezen a téren való kötelességének érzetére, addig a széleskörű nyilvánosság számára másirányú propagandához kell folyamodni.

Ez az ismertető előadások tartása.

Ismertető előadást a dolog természeténél fogva bárhol lehet tartani. Nem kell hozzá egyéb, mint egy szoba, egy előadó, néhány remek fénykép és a közönség. Az egész még a Kolumbus legendás tojásánál is egyszerűbb.

Természetesen sokkal szemléltetőbb, teljesebb, mutatósabb és meggyőzőbb erejű egy ilyen ismertető előadás, ha azt minél nagyobb számú, kellő érzékkel összeválogatott, színes diapozitív bemutatásával lehet tarkítani.

Előadót, előadásra alkalmas szöveget és korlátlan számú, szebbnél-szebb diapozitívet nem nehéz találni. Ez nem is csoda. Új képeket is csinálhatunk. Minden hegyvidékünk bővelkedik ismeretlen, fényképre még alig vett, nyilvánosság elé még nem vitt természeti szépségekkel és a Mecsekben, Bükkben, Börzsönyben és egyebütt ezer és ezer titkos rejtek rejtőzik, amelynek láttára megdobban a szív és meleg nedvesség párázza be a szemet a sok szépség láttán... És ezeknek nagyrésze bizonyosan megörökítődött már egy-két turista fényképezése által, csak fel kellene kutatni, elő kellene keresni az ilyen rejtett szépségek fényképsorozatát, hogy a legszebb magyar képeskönyvet lehessen belőlük összeállítani.

Egynéhány száz darab ilyen teljesen ismeretlen fényképfelvétel és a már ismert képek szerencsés összevegyítésével olyan pazar gazdagságú képanyagot szerezhetünk meg, hogy egy-egy előadás ezeknek révén tökéletesen elérné célját: nagyfokú érdeklődést keltene a honi föld gyönyörűségei iránt és olthatatlan vágyat, hogy szemtől-szembe megismerjük őket.

A remek képsorozatokhoz megfelelő szöveg bőségesen áll rendelkezésre. A Magyar Turista Szövetség évenkénti országos irodalmi pályázatain mindig kérnek hazánk természeti szépségeit ismertető, vetítőképes előadások céljára szolgáló szövegeket és a turistáirók szorgalmasan dolgoznak.

Ilyen, a honi föld természeti szépségeit ismertető vetítőképes előadást magam is többször tartottam (a rádióban is több felolvasást) és ezeknek tapasztalatai alapján állíthatom, hogy a siker mindig komoly és figyelemreméltó: a magyar közönség örömmel hallgatja végig a magyar természeti szépségekről és főleg a hegységeink ismeretlen, rejtett szépségeiről tartott ismertetésekét. Sok esetet tudok, amikor az ilyen színes előadások ébresztettek fel derék magyarokban lappangó vágyakat a hazai tájszépségek megismerésére s az ilyenekből váltak a legderekasabb, legbuzgóbb turisták, a ma még szegényes magyar belső vándorforgalom értékes úttörői.

A szövegek hatalmas készletmögében mindenféle színvonalú előadás számára van alkalmas szöveg: népies vagy előkelő hangnemben tartott éppúgy, mint színes és ragyogó szellemességű. Ilyenformán mindenféle társadalmi réteg számára meg lehet találni a nekivaló, általa minden ízében élvezhető szöveget. A Magyar Turista Szövetség a nemzetnevelő cél érdekében minden bizonnyal készségesen bocsát rendelkezésre ilyen előadásszövegeket és képsorozatokat, mégpedig bizonyára díjtalanul. E sorok írója szintén szívesen adja át ilyenféle szövegeit.

A turisztikai tárgyú előadások megszervezésére és megrendezésére a vármegyei népművelési titkárságokat tartom legalkalmasabbnak, mint amelyek állandóan szoros érintkezést tartanak fenn a falvakkal és amelyeknek egyéb előadásaik keretei között ez a kiválóan fontos tárgy is elérhet. A fontos az, hogy lelkes, a tárgy iránt határtalan szeretettel eltelt, hazafias magyar ember legyen az előadó, aki lelket visz a munkájába, hogy szavain keresztül érezhető legyen s átmenjen a hallgatóság idegébe-vérébe: mennyire szereti a honi föld természeti szépségeit és mennyire óhajtja, hogy mások is ugyanúgy szeressék és ismerjék.

Péchy-Horváth Rezső